

SAMEN SCHOOL MAKEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

SAMEN SCHOOL MAKEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

1.	Inleiding	3
2.	Ouderbetrokkenheid als bouwsteen	3
3.	De fundamenteën voor een stevig participatiehuis	5
3.1.	Een warm klimaat	5
3.2.	Een betrouwbaar samenwerkingsverhaal	6
3.3.	Een kader en structuur om in te vullen	7
4.	De vier kerntaken van een ouderwerking	8
4.1.	Ontmoetingsactiviteiten	9
4.2.	Ondersteuningsactiviteiten	14
4.3.	Informereren en communiceren	16
4.3.1.	Informereren en communiceren over het schoolleven: ouders maximaal bereiken en betrekken	16
4.3.2.	Informereren en vormen rond ontwikkelings-, opvoedings- en onderwijsthema's	19
4.4.	Adviseren en participeren	21
5.	Leden werven voor de ouderwerking	27

1. INLEIDING

“Ouderparticipatie is niet evident in het secundair onderwijs,” “De focus ligt anders,” zelfs “Het is minder zinvol in het secundair onderwijs”... zijn stellingen die de VCOV regelmatig hoort. In het secundair onderwijs (SO) zijn ouders inderdaad op een andere manier betrokken dan in het basisonderwijs. Het klopt ook dat de actieve medewerking van ouders er vaak moeilijker op gang komt. Dat ouderbetrokkenheid minder zinvol zou zijn naarmate je kinderen ouder en zelfstandiger worden, wordt met deze brochure ontkracht!

De brochure bestaat uit vier grote delen:

1. Waarom zijn ouderparticipatie en een ouderwerking belangrijk in het SO?
2. Hoe kom je tot constructieve ouderparticipatie?
3. Welke kerntaken heeft een ouderwerking?
Goede praktijkvoorbeelden en succesvolle acties.
4. Hoe nieuwe leden werven?

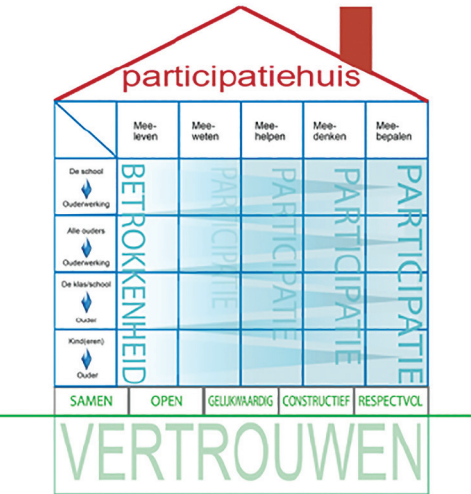
Met de ouderwerking in het SO zijn vele thema's verbonden. Ook de decretale participatie in ouder- en schoolraad, het participatiehuis, moeilijk bereikbare ouders, communicatie en onthaal... komen aan bod in deze brochure. Wil je hier meer uitgebreide informatie over? Dan verwijzen we graag naar onze andere publicaties en vormingen. Een overzicht vind je op de website www.vcov.be. Bovendien staat het VCOV-team klaar om jouw vragen te beantwoorden. Aarzel niet om contact op te nemen via info@vcov.be of het algemeen nummer 016/38 81 00.

Zonder de input van ouders en ouderwerkingen zou deze brochure niet tot stand gekomen zijn. Hartelijk dank voor jullie deelname aan bevragingen en voor het delen van goede praktijkvoorbeelden op onze oudercafés en andere activiteiten!

2. OUDERBETROKKENHEID ALS BOUWSTEEN

Ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op zowel schoolprestaties als het socio-emotioneel welbevinden van kinderen. Onderzoek toont aan dat dit effect groter is voor het secundair onderwijs dan voor het kleuter- en lager onderwijs. Ouderbetrokkenheid is echter een heel ruim begrip. Het gaat van 'betrokken zijn bij het onderwijs en de ontwikkeling van het eigen kind' tot 'participatie aan schoolactiviteiten en schoolbeleid'. Deze laatste invulling overstijgt het niveau van het eigen kind.

Er bestaan verschillende modellen om deze verscheidenheid aan ouderbetrokkenheid weer te geven. Hieronder stellen we het participatiehuis voor, een model dat de VCOV en de andere ouderkoepels samen ontwikkelden.

In het participatiehuis zijn de verschillende niveaus van ouderbetrokkenheid terug te vinden: op de horizontale as van ‘mee leven’ tot ‘mee bepalen’; op de verticale as van ‘in relatie tot het eigen kind’ tot ‘in relatie tot de ruimere schoolcontext’. Door verschillende niveaus te combineren, kom je tot een rooster met allerlei types activiteiten. Elke ouder kan zijn of haar vorm van betrokkenheid in één of meerdere hokjes plaatsen.

Belangrijk is dat elke vorm van betrokkenheid zinvol is! Of het nu gaat over papa die vraagt aan zoonlief hoe de toets wiskunde geweest is, of mama die in de ouderraad

meedenkt over de manier waarop de communicatie via de schoolagenda verloopt.

Toch is er volgens onderzoek wel een verschil in de effectiviteit van ouderbetrokkenheid: de onderste bouwlaag van het participatiehuis is het meest effectief. De interesse en betrokkenheid die de ouders thuis tonen voor het schoolleven, de verwachtingen van de ouders en de informele leerstimulansen die ouders aanreiken hebben een sterkere impact op schoolprestaties dan gerichte vormen van onderwijsondersteuning (bijv. thuis helpen bij huiswerk).

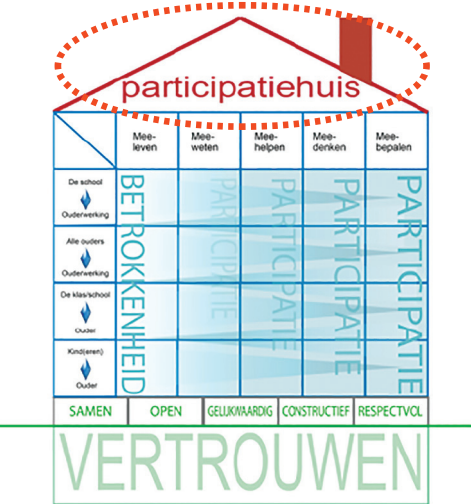
Ouderbetrokkenheid die zich enkel situeert in de bovenste bouwlagen van het huis, namelijk aanwezigheid op en participatie aan schoolactiviteiten, is niet voldoende. De ouderwerking kan een belangrijke rol spelen door de onderste lagen bij alle ouders van de school te verstevigen. De beslissing van ouders om betrokken te zijn wordt (o.a.) beïnvloed door de mate waarin de school contact zoekt met de ouders. Zo schept zij kansen tot ouderbetrokkenheid.

Voor sommige kinderen is ouderbetrokkenheid zo mogelijk nog belangrijker. Vooral voor kinderen die negatieve schoolervaringen hebben, tot etnische minderheidsgroepen behoren of in een gezin leven met een lage sociale economische status, kan de positieve invloed op schoolprestaties en het welbevinden groter zijn. Een belangrijke voorwaarde is wel dat de ouderbetrokkenheid kwaliteitsvol is. Is deze niet voldoende positief of ondersteunend, dan is de negatieve invloed des te groter.

3. DE FUNDAMENTEN VOOR EEN STEVIG PARTICIPATIEHUIS

3.1. Een warm klimaat

Geen warm huis zonder een stevig en goed geïsoleerd dak! Hetzelfde geldt voor participatie. Dit fundament is terug te vinden in de visie en missie van de school. Wordt de betrokkenheid van ouders hoog in het vaandel gedragen?

Hoe welkom zijn ouders op school? Is er aandacht voor drempels die ouderbetrokkenheid in de weg kunnen staan? Scholen kunnen erin slagen om deze te overwinnen door traditionele structuren, opvattingen en initiatieven aan te passen. Een niet-veroordelende of stigmatiserende houding ten opzichte van elke ouder is alvast een voorwaarde.

Een warme visie wordt vertaald in positieve, realistische en duidelijke wederzijdse verwachtingen. Ouders kunnen iets van de school verwachten en de school mag iets van de ouders verwachten.

Dit warm klimaat gaat ook over een positieve benadering van het groeiproces van een leerling.

Het klimaat en de visie zijn een gedeeld werkpunt van school en ouders.

Goed praktijkvoorbeeld van inhoudelijk werken met ouders

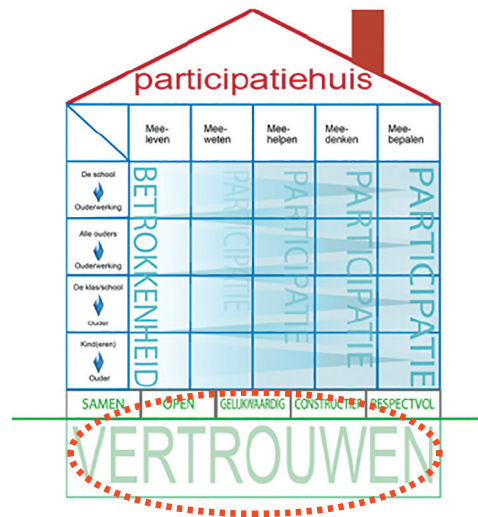
In het Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas heeft de ouderwerking intensief meegewerkt aan de nieuwe visie- en missietekst van de school. Deze tekst vormt sindsdien ook het uitgangspunt voor de ouderwerking zelf. Elk schooljaar leggen ze een aantal thema's vast, die ze volgens een vastgelegd stappenplan en aan de hand van reflectievragen aanpakken (bijv. 'ontdekken en ontplooiën van de talenten van onze kinderen'). Dit mondt uit in de formulering van een aantal besluiten en werkpunten voor ouders of school. Dit alles is mogelijk door een zeer goede samenwerking en afstemming met de directie.

3.2. Een betrouwbaar samenwerkingsverhaal

Geen stabiel huis zonder een stevige bodem! Alles staat of valt met een goede samenwerking en een oprechte vertrouwensrelatie tussen school, ouders én de leerling. Samen, open, constructief, gelijkwaardig en respectvol zijn kernwoorden.

Leraren en ouders dienen elk erkend te worden in hun deskundigheid. Enerzijds is er het vertrouwen in de pedagogische aanpak van de leraar; anderzijds is er de ouder die zijn of haar kind het best kent. Beiden streven ouderbetrokkenheid na vanuit eenzelfde motief: bijdragen aan een goede opvoeding en ontwikkeling van het kind.

Enkel indien de fundamenteën stevig zijn, kan het huis elk onweer, elke overstroming of aardbeving - want deze kan je niet voorkomen - succesvol doorstaan.

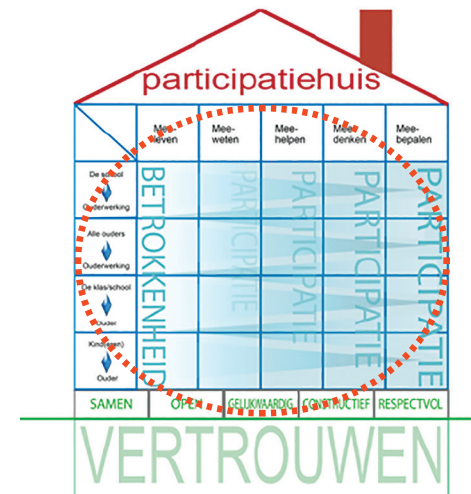
Hoe de samenwerking tussen ouderwerking en school optimaliseren?

- Breng de noden van schoolteam en directie in kaart, bijv. aan de hand van een enquête, en zoek naar gemeenschappelijke doelstellingen.
- Zorg voor een vast aanspreekpunt bij de directie en/of graadcoördinatoren en een afvaardiging op de vergaderingen.
- Bespreek delicate punten vooraf met de directie.
- Bezorg het verslag van elke vergadering aan het schoolteam.
- Laat zien welke meerwaarde de ouderwerking voor de school heeft: dit gaat niet alleen over medewerking verlenen aan schoolactiviteiten, maar ook over mee nadenken en zo tot een gedragen beleid komen.
- Organiseer eens een activiteit om elkaar op een andere, informele manier te leren kennen: bijv. een fietstocht met leraren en ouderraad...
- Een gezamenlijke openingsactiviteit is een fijne start van het schooljaar.
- Samen aan het jaarthema van de school werken, versterkt het gevoel van samen-horigheid. Een (educatief) schoolproject is hier ook ideaal voor!

- Maak goede afspraken over wie hoofdorganisator is van een activiteit en van wie medewerking verwacht wordt: bijv. worden leraren verwacht deel te nemen aan een fuif voor ouders, worden zij ook achter de toeg verwacht en hoe wordt de winst verdeeld? Ouders vinden het fijn leraren te zien op een activiteit, maar moeten alle leraren elke keer komen?
- Bekijk de mogelijkheden tot samenwerking met de leerlingenraad: een gezamenlijke activiteit, een afvaardiging op elkaars vergaderingen...

3.3. Een kader en structuur om in te vullen

Geen stabiel huis zonder logisch bouwplan! Ook met je ouderwerking kan je ervoor zorgen dat je een duidelijke richting aangeeft en een overzichtelijke werkwijze hebt.

Informele participatie kan verschillende vormen aannemen: oudercomité, vriendenkring, koffiemomenten... Een belangrijk verschil met de formele participatieorganen, ouderraad en schoolraad, is de decretale basis. Zorg dat je goed weet welke juridische structuur de ouderwerking heeft: ouderraad, vzw of feitelijke vereniging. Dit is ondergeschikt aan de inhoud en de kwaliteit als het gaat over het verhogen van de ouderbetrokkenheid, maar wel belangrijk op vlak van verzekering en financiën.

Goed praktijkvoorbeeld van een duidelijke structuur

De actieve ouders van Campus De Helix in Maasmechelen kiezen voor een ouderraad. Eén directeur van de campus volgt deze op een ondersteunende manier op. De voorzitter leidt alles in goede banen.

Er wordt gewerkt met 5 projectgroepen:

1. evenementen,
2. communicatie,
3. talentontwikkeling en welbevinden,
4. veilige en gezonde schoolomgeving,
5. school- en boekenrekening.

Er zijn verschillende soorten groepen: meer inhoudelijke en meer praktisch gerichte. Hierdoor wordt aan de verschillende kerntaken van een ouderwerking voldaan (zie paragraaf 4).

Voor de ouderraad is dit een flexibele manier van werken. Zo werd de projectgroep school- en boekenrekening opgericht omdat de leden hier concreet nood aan ondervonden.

De ouderraad probeert de activiteiten laagdrempelig te houden om zoveel mogelijk ouders te bereiken. Zo zijn er bijv. koffiemomenten. De diversiteit aan ouders weerspiegelt zich in de samenstelling van de ouderraad.

Bij nieuwe projecten wordt er een tijdelijke werkgroep samengesteld met leden uit de verschillende bestaande projectgroepen.

4. DE VIER KERNTAKEN VAN EEN OUDERWERKING

Vanuit de bovenste lagen in het participatiehuis kan de ouderwerking de ouderbetrokkenheid in de onderste lagen versterken. De manier waarop dit kan gebeuren is onderverdeeld in vier kerntaken van een ouderwerking. Ze komen overeen met de twee bovenste lagen van het participatiehuis: van meeleven tot meebepalen.

1. **Ontmoetingsactiviteiten**
2. **Ondersteuningsactiviteiten**
3. **Informereren en communiceren**
4. **Adviseren en participeren**

Elk van deze kerntaken is even belangrijk, zowel voor een oudercomité als een ouderraad. Als er aan de vier kerntaken aandacht besteed wordt, vindt elke ouder zijn of haar gading.

Hieronder vind je voor elke taak tips, voorbeelden van activiteiten en praktijkvoorbeelden. Heel wat inspiratie dus voor je ouderwerking! Hou wel steeds rekening met de specifieke schoolcontext en het doelpubliek. Wat werkt in de ene school, is niet noodzakelijk ook succesvol in een andere school. Doordacht keuzes maken, evalueren en bijsturen is de boodschap.

4.1. Ontmoetingsactiviteiten

Ouders zullen sneller meehelpen of meedenken op school wanneer ze zich welkom voelen. Niet alleen de formele contactmomenten zoals het inschrijvingsmoment en het oudercontact zijn belangrijk, maar ook de informele activiteiten. Die hoeven niet noodzakelijk financiële middelen op te leveren. Informele contactmomenten verhogen de kans dat leraren en ouders elkaar leren kennen en een vertrouwensband krijgen. Ze zorgen ervoor dat 'school' een positieve connotatie krijgt. Zo wordt de basis gevormd waarop ouderbetrokkenheid en -participatie kunnen groeien.

Informele contacten zijn in het SO minder evident. Ouders komen niet meer tot aan de schoolpoort en de afstand tussen woonplaats en school is meestal groter dan in het basisonderwijs. Toch zijn er ook in het SO momenten waarop veel ouders naar school komen, bijv. feesten, opendeur- of openklasdagen, oudercontacten... Deze momenten kan de ouderwerking aangrijpen om ouders te verwelkomen met een drankje en een gezellige babbel.

Sommige ouders ervaren drempels om naar de school te komen omwille van negatieve schoolervaringen, culturele redenen, kansarmoede, taalbarrière... Zeker voor deze ouders zijn laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten belangrijk zodat ze de stap naar school durven zetten. Laat ze niet aan hun lot over, maar spreek hen actief aan: bijv. wat vond je van dit toonmoment? Heb je nog meer kinderen op deze school?... Waak erover deze ouders niet enkel te betrekken bij bijv. koffiemomenten, maar tracht hun talenten ook effectief in te zetten. Zo kunnen ouders met een andere origine op de mondiale dag vertellen over hun geboorteland, maar ook een dansworkshop geven. Bij dit laatste voorbeeld is taal geen al te grote drempel.

Tips om activiteiten laagdrempelig te maken

- Bezorg tijdig de uitnodigingen zodat ouders zich vrij kunnen maken.
- Spreek ouders zoveel mogelijk persoonlijk aan.
- Overweeg activiteiten overdag of gezinsactiviteiten in het weekend.
- Bekijk de mogelijkheden voor opvang van baby's of peuters tijdens de activiteit zodat dit geen drempel is.
- Vermeld duidelijk de kostprijs. Bijv. de prijs voor een volwassene versus de prijs voor -12 jaar bij een eetfestijn. Ook als de toegang tot een activiteit gratis is, kan je dat vermelden.
- Vraag de aanwezigheid van een aantal personeelsleden op ontmoetingsactiviteiten met ouders.
- Werk samen met buurtorganisaties, brugfiguren, integratiedienst, ervaringsdeskundigen in de armoede... om de ouders te bereiken met een activiteit op maat.
- Voorzie fluisterouders die discreet kunnen vertalen voor ouders die het Nederlands nog niet voldoende machtig zijn.
- Zorg dat de ouderwerking herkenbaar en zichtbaar is tijdens activiteiten. Een aantrekkelijke infostand kan helpen, maar ook bijv. gekleurde T-shirts met het logo van de ouderwerking.
- Maak op een vergadering of activiteit tijd om kennis te maken met nieuwe ouders. Zorg dat ze zich niet verloren of alleen voelen. Een warm onthaal creëer je door een gezellige ontvangst, maar vooral door mensen aan te spreken. Heb je het hier te druk voor? Stel dan een 'vrijwilligersverantwoordelijke' aan die nieuwe ouders op hun gemak stelt, uitleg geeft, extra helpende handen zoekt (en hen achteraf bedankt!)...
- Doe de VCOV-quickscan om te onderzoeken of je ouderwerking/activiteit wel voldoende oudervriendelijk is. Je vindt de quickscan op www.vcov.be.

Ook in het secundair onderwijs zijn er, zeker als je even op zoek gaat, gelegenheden om ouders te ontmoeten. Activiteiten zijn vaak gericht op leerlingen, maar de ouderwerking kan van de gelegenheid gebruik maken om ook zichzelf en andere ouders er een plekje te geven.

Voorbeelden van ontmoetingsactiviteiten

- Elke school organiseert kennismakingsmomenten voor de eerstejaars en hun ouders. Ook voor de hogere jaren is dit nuttig! De ouderwerking kan er een kort woordje doen en iedereen welkom heten.
- Ga bij elke ouderavond na of de ouderwerking een rol kan spelen: een uitnodiging ontwerpen, de inleiding verzorgen, een getuigenis brengen, maar ook praktische hulp zoals een drankstandje bemannen, de zaal klaarzetten...

- Bij het afscheid van de laatstejaars mag de ouderwerking niet ontbreken. Zorg er wel voor dat hun ouders mee kunnen genieten van de festiviteiten.
- Het inschrijvingsmoment en het oudercontact zijn ideale gelegenheden om ouders te laten kennismaken met de ouderwerking. Voorzie een leuke infostand met foto's en filmpjes van voorbijgevoerde activiteiten of realisaties. Geen enkele ouder zal een drankje tijdens het wachten afslaan!
- Ook bij de opendeurdag, schoolfeest of receptie is de hulp van de ouderwerking zeker welkom. Ouders en leerlingen kunnen samen het onthaal verzorgen of gidsen tijdens rondleidingen op school. Als gids voor andere ouders kan je praten over welbevinden, sfeer, betrokkenheid en participatie op school. Laat gerust ook leerlingen nieuwe (kandidaat-)leerlingen verwelkomen. Zij leggen het best uit waarom ze voor een bepaalde richting kozen en wat de nieuwe leerlingen kunnen verwachten.
- Kijk- of trotsmomenten: ouders uitnodigen om te kijken/luisteren naar wat de kinderen gemaakt/gedaan hebben op school. Ouders leren zo de klas kennen en zien hun kind schitteren aan de computers, in de schrijnwerkerij, tuinbouwsere, (taal) labo, naaimachine, verzorgingseenheid, schoolrestaurant...
- Openklasdag in een nijverheidstechnische richting.
- Thematische restaurantdag waarbij leerlingen de gerechten bereiden en/of zorgen voor de bediening. Leraren en directie kunnen een babbel doen met ouders.
- De eerstejaarsleerlingen worden aangespoord op hetzelfde uur te komen naar een eetfestijn zodat ze samen met hun klasgenoten, ouders en klasleraar aan dezelfde tafel zitten.
- 'Komen eten' waarbij leerlingen, bijv. in het kader van de geïntegreerde proef (GIP), een menu klaarmaken voor en presenteren aan hun ouders.
- Ouders worden uitgenodigd om samen het portfolio van zoon/dochter te bekijken.
- De resultaten van de miniondernemingen voorstellen op een receptie.
- Projectweek: ouders uitnodigen op slotmoment.
- 'Verwendag' waar leerlingen uit de afdelingen haarzorg en schoonheidsverzorging ouders verwennen met een massage en brushing, voetverzorging, manicure of gelaatsverzorging.
- Bezoek aan de stageplaats van de leerlingen, bijv. tijdens de openbedrijvendag.
- Infoavond over een studiereis, of een terugkomavond om foto's en herinneringen te delen. Denk eraan dat op het moment dat de leerlingen terugkomen van bijv. een 3-daagse, heel wat ouders op school zijn!
- Een themawandeling in de schoolomgeving waarbij de deelnemers op verschillende locaties getraakteerd worden op een hapje, een drankje, een verhaal of toneeltje.
- Een moedervereniging organiseert speciaal voor mama's van kleuters tot pubers van één school of scholengroep voordrachten, bijeenkomsten, culturele uitstappen...
- Een stille wandeling rond Allerheiligen, (mis)vieringen op school openstellen voor ouders...

Goed praktijkvoorbeeld: fotobooth

Tijdens de Dag van de Ouder in het Scheepersinstituut in Antwerpen was er na het oudercontact een 'fotobooth'. De leerlingen knutselden dit vooraf in elkaar. Er werd voor gezorgd dat het jaarthema van de school ook in beeld kwam. Ouders en leerlingen konden zo na het oudercontact samen op de foto.

Goed praktijkvoorbeeld: bietentocht

De ouderraad van Dames van Maria Humaniora Aalst slaagt er met zijn bietentocht in veel ouders te bereiken. De tocht wordt geleid en gaat door in groepen van 30 à 40 personen. Onderweg worden pittige streekverhalen verteld. Deelnemers worden vergast op een stukje cake en jenever of chocomelk tijdens de tocht en op een boerenboterham en vlaai op het einde. Door democratische prijzen te hanteren, schreef bijna iedereen in.

Goed praktijkvoorbeeld: culturele fiets- en wandeltocht

Het oudercomité van het Sint-Pietersinstituut in Gent bereikte een groot succes met een fiets- en wandeltocht door de stad Gent, langs het water. De route stond in een brochure, samen met uitleg over de monumenten en bezienswaardigheden. Er waren verschillende stopplaatsen met muzikale acts van leerlingen uit de school. Als afsluiter bij aankomst terug op school, kregen alle deelnemers een aperitief. De minirockband van de school en de leerkrachtenband zorgden voor sfeer bij een lekkere barbecue.

Het heeft de leden van het oudercomité en de andere ouders dichter bij elkaar gebracht en het zorgde voor wat extra's in het geldlaetje van de school.

Voorbeelden van laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten of activiteiten specifiek gericht op het betrekken van doelgroepouders

- Koffiemoment voor ouders met een andere culturele achtergrond.
- Allerlei eetfestijnen: denk ook aan vegetariërs en moslims. Het is fijn als de klastitularis mee aan tafel zit bij de ouders van zijn/haar klas. Dit is een veel aangener moment om kennis te maken dan tijdens het eerste oudercontact.
- Een oudergroep komt samen om bekommernissen rond schoolkosten te bespreken met de school.
- Samen koken maar ook bijv. dansinitiatie.
- Plechtige inhuldiging van een wereldkaart waar ouders hun geboorteland op kunnen aanduiden.
- Een schoolfestival met muziek uit alle hoeken van de wereld.

Goed praktijkvoorbeeld: mama's koken voor leerlingen in het secundair onderwijs

In het Hoger Technisch Instituut Sint-Antonius in Gent kent het laagdrempelig project 'Mama's koken' een groot succes. Via huisbezoeken ontstond het idee om koffiemomenten te organiseren voor ouders van diverse origine. De ouders stelden zelf voor om gebak mee te brengen. Gezien de gezamenlijke interesse in 'eten', startten ze met een kookproject van 8 weken, waarvoor subsidies konden verkregen worden via de provincie. Elke week was er een andere mama 'chef kok', zodat er verschillende landen aan bod kwamen. De recepten en de verhalen van de kookworkshop werden gebundeld in een mooi kookboek. Dankzij dit initiatief hebben enkele van deze mama's hun ingang gevonden in de schoolraad. Dit project leende zich ook zeer sterk voor het inbouwen van oefenkansen Nederlands. Een samenwerking met NT2 Volwassenonderwijs vulde dit goed aan.

- de schoolbibliotheek open houden of een leesruimte inrichten
- een ouderkamer inrichten
- helpen bij schoolactiviteiten en uitstappen
- acties organiseren in het kader van de 'dag van de leerkracht' en 'de dag van de ouder'
- trakteren met lekkers voor alle leerlingen en leraren op de eerste of laatste schooldag
- helpen bij feestelijkheden op school bijv. 100-dagen, schoolfeest...
- helpen bij de realisatie van een MOS-project (Milieu Op School)
- samenwerken rond verkeersveiligheid: bijv. fluoacties organiseren of fietsverlichting checken
- acties organiseren in het kader van de brede school
- leerlingen in contact brengen met vrijwilligerswerk bij welzijnsorganisaties, rusthuizen...
- klusjeshulp bij allerlei werkzaamheden

Goed praktijkvoorbeeld: de Grote Voorleesdag in OKAN

In de week van 20 november 2017 organiseerde de OKAN afdeling van VTI Aalst voor de eerste keer een voorleesdag voor de leerlingen. OKAN zijn de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers. Voor hen is het uiterst belangrijk om zo vlug en zo goed mogelijk Nederlands te leren.

Ouders van leerlingen kwamen voorlezen in de klas van hun kind. Ze lazen volksverhalen voor uit hun land van oorsprong. De ouders van het oudercomité droegen hier ook hun steentje bij. Ook enkele papa's en opa's kwamen voorlezen.

De leerlingen reageerden heel enthousiast door zelf aan de slag te gaan. Ze vertelden spontaan verhalen uit hun eigen cultuur. Ze kregen ook meer zin om Nederlandse boeken te lezen.

Wat met opbrengstactiviteiten?

Veel ouderwerkingen steunen de school ook financieel. Zo kunnen er extra zaken voorzien worden voor de leerlingen die niet met de reguliere werkingsmiddelen van de school bekostigd kunnen worden. Denk maar aan randanimatie voor de 100-dagen, schoolfietsen, een sociaal fonds om alle leerlingen mee op uitstap te laten gaan...

4.2. Ondersteuningsactiviteiten

De praktische hulp van (groot)ouders is heel welkom op school. Ouders steken graag een handje toe, zeker als je hen aanspreekt op hun talenten of hobby's. De hulpcheque is hier heel handig voor!

Ouders kunnen bijv. helpen bij:

- de boekenverkoop/-verhuur op school
- een 'spe(e)lkamer' inrichten met bijv. een bijlart, striphoek, gezelschapsspelen...
- educatieve middagactiviteit(en) voor de leerlingen inrichten, bijv. muziek-/schaakles op school
- sportactiviteiten organiseren, bijv. toernooien tussen leerlingen en leraren of ouders

In het secundair onderwijs wordt de financiële hulp van de ouderwerking soms ingeroepen voor de bouw van nieuwe lokalen, fietsenstalling... In principe wordt de school hiervoor gesubsidieerd maar de wachttijden zijn lang en inbreng van eigen middelen blijft noodzakelijk. De VCOV raadt ouderwerkingen af om langdurige engagementen aan te gaan in dit verband (bijv. afbetaling lening).

Sommige ouderwerkingen verwerven extra middelen voor de school via sponsoring, maar de meeste inkomsten komen uit de portemonnee van de ouders. Zorg dat de betalende activiteiten voor iedereen financieel haalbaar zijn en beperk het aantal verkoopacties. Wafels, wijn, bloembollen, vlaai, truffels... brengen relatief makkelijk geld in het laatje, maar voor wie het financieel niet gemakkelijk heeft is 'trop' echt te veel.

Wedstrijden 'om-ter-meest-verkopen' tussen klassen raden we af. Waak er ook over dat er in elk gezin slechts één bestelformulier toekomt zodat ouders zich niet verplicht voelen zowel voor zoon- als dochter iets te bestellen. Ook al is het vrijblijvend, ouders voelen zich toch vaak verplicht. Activiteiten met een gezond evenwicht tussen financiële opbrengst en gezellig samenzijn genieten de voorkeur!

Voorbeelden van goede opbrengstactiviteiten

- een fuif of eetfestijn (kaas- en wijnavond, spaghettislag...)
- een quiz, gezelschapsspellenmiddag of -avond, kaart-, kien- of bingoavond...
- tweedehandsmarkt
- kerst- of lentemarkt met door de leerlingen gemaakte producten
- vrij podium waar de leerlingen of de (groot)ouders (!) hun talenten tonen
- een sportactiviteit voor leerlingen en ouders, bijv. mountainbike rit, (gezins-)wandel- en fietszoektocht, dansinitiatie, voetbaltornooi...

4.3. Informeren en communiceren

4.3.1. Informeren en communiceren over het schoolleven: ouders maximaal bereiken en betrekken

Zowel de school- als de ouderraad heeft een communicatie- en informatieplicht. Dit betekent dat deze raden moeten communiceren over hun activiteiten en standpunten en de manier waarop ze hun bevoegdheden uitoefenen. Deze verplichting geldt ten opzichte van het personeel, de leerlingen en de ouders. Hoe dit gebeurt, moet in het huishoudelijk reglement opgenomen worden.

Zorg ervoor dat de boodschap helder is. Staat er geen onderwijsjargon in? Zijn de zinnen actief geformuleerd, kort en duidelijk? Er zijn verschillende manieren om informatie toegankelijk te maken voor anderstalige of taalarme ouders: brieven vertalen, pictogrammen gebruiken, tolken of brugfiguren inzetten, lessen Nederlands op school organiseren, mondeling toelichten...

In het SO is de leerling de 'gatekeeper' van de schriftelijke communicatie naar ouders. Trieste getuige hiervan is het verhaal van een Antwerpse secundaire school die de ouders uitnodigde voor een klasbezoek. Op dezelfde dag dat de uitnodiging werd meegegeven met de leerlingen, werden er al verschillende antwoordstrookjes terugbezorgd met 'kan niet komen' aangekruist... Communicatie via bijv. e-ouders van Smartschool kan voorkomen dat de post de ouders niet bereikt. De beste remedie is echter de leerlingen overtuigen van het belang van de communicatie!

Gebruik niet één maar **zoveel mogelijk communicatiekanalen** om ouders te bereiken. Verspreid je boodschap bovendien tijdig.

SCHRIFTELIJK	DIGITAAL	MONDELING
Brief	E-mail	Aanspreken (schoolpoort, infostand, laagdrempelige activiteiten)
Flyers	Direct mailing (bijv. Mailchimp.com)	Koffiemomenten
Infobord aan schoolpoort	E-Nieuwsbrief	Klas- of graadouders
Affiches	Website (met ouderforum)	Ombudsouder
Nieuwsbrief	Elektronisch leerplatform (bijv. Smartschool, Gimme)	Brugfiguur
Schoolkrantje	Sociale media (bijv. Facebook)	Peter of meter (of contactouder)
Schoolkalender	Blog	Tel of sms
	Sms	Huisbezoek
	Lokale pers	

Belangrijk is dat ouders weten hoe zij op hun beurt de ouderwerking kunnen bereiken om zorgen en bekommernissen te kennen te geven. Dit kan via:

- een algemeen e-mailadres van de ouderwerking of van de bestuursleden die op de website van de school staan, het e-mailadres van de voorzitter in de schoolagenda opnemen
- herkenbaar aanwezig zijn op allerlei schoolactiviteiten
- een contactformulier op de website van de school of ouderwerking
- een aantrekkelijke website van de ouderwerking met vermelding van geplande activiteiten of info over actuele thema's
- een infoavond of bijeenkomst organiseren over een actueel thema waar ouders van wakker liggen
- de agenda van elke vergadering van de ouderwerking via email verspreiden en hierin aandacht besteden aan concrete onderwerpen die ouders rechtstreeks aanbelangen
- de verslagen van de ouderwerking via email verspreiden
- een ideeënbus of digitale ideeënmachine (dit is een (tijdelijke) website waar ouders ideeën kunnen posten)
- een schriftelijke of digitale enquête
- een vaste contactpersoon voor de ouderwerking
- via de leerlingenraad / leerlingen
- via de klasouder

Goed praktijkvoorbeeld: gebruik schoolagenda

In het Technisch Instituut Don Bosco Helchteren streven ze maximale communicatie na via de schoolagenda. Ouders moeten naar het oudercontact komen om het rapport en de agenda van hun kind op te halen. De klasleerkracht toont aan de ouders hoe ze de agenda best gebruiken, met als resultaat een grotere deelname aan het oudercontact en een betere opvolging van de schoolagenda's door de ouders.

Goed praktijkvoorbeeld: de ombudsouder en de klasouder

Het Montfortcollege Rotselaar heeft een ombudsdienst voor ouders: de ombudsouder beluistert ouders en leerlingen, helpt hen bij het formuleren van een vraag en bij het kiezen van een geschikt communicatiekanaal. Hij/zij helpt ouders om de communicatie (discreet) aan de school over te brengen.

Voor de ouders van het Sint-Romboutscollege Mechelen zijn de klasouders, leden van de ouderraad, het aanspreekpunt. Ouders kunnen hen contacteren als ze vragen of opmerkingen hebben. Bij persoonlijke vragen over hun kind verwijst de klasouder naar iemand van het schoolteam. Vragen over het schoolbeleid legt de klasouder voor aan de directeur en op de vergadering van de ouderraad.

4.3.2. Informeren en vormen rond ontwikkelings-, opvoedings- en onderwijsthema's

Een taak voor de ouderwerking op het vlak van informeren en communiceren, is het informeren van ouders over ontwikkelings-, opvoedings- of onderwijsthema's. Ouders zijn nog nooit zo begaan geweest met het welzijn van hun kinderen als de dag van vandaag, maar tegelijk kampen ze ook met opvoedingsonzekerheid. Pak ik het wel goed aan? Is het gedrag van mijn kind 'normaal'? Wat betekent een nieuwe regelgeving voor mijn kind? Is dit wel een goede zaak?...

Traditioneel worden er jaarlijks één of meerdere infoavonden georganiseerd voor ouders op school. De ene avond kent al meer succes dan de andere. Denk dus na over alternatieven, bijv. een interactief denkcafé. Hou bij de keuze van het thema rekening met de behoeften van ouders. Sommige thema's spreken slechts een beperkte groep ouders aan. Samenwerking met ouderwerkingen van andere scholen, organisaties of partners uit de buurt is dan zeker een optie. Denk bijv. eens aan de opvoedingswinkel of het Huis van het Kind.

Sprekers kunnen externe deskundigen zijn (bijv. uit de lijst op www.vcov.be), maar de expertise kan evengoed vanuit de school zelf komen, zoals van studenten of leerkrachten binnen een bepaalde richting of van ouders. Dit biedt ook een uitstekende gelegenheid tot ontmoeting.

Voorbeelden van originele, vormende initiatieven voor leerlingen en/of hun ouders

- cursus 'snoeien in de tuin' waar leerlingen en leerkracht(en) 'tuinbouw' snoeimethodes en tuinverzorging aanleren aan ouders
- een fietsherstelatelier op school waar leerlingen en ouders leren om zelf eenvoudige herstellingen aan hun fiets uit te voeren
- beroepenbeurs voor de laatstejaars waar ouders en oud-leerlingen vertellen over hun studiekeuze en hun beroep
- op een beurs of evenement met verschillende standen van organisaties kunnen de leerlingen ouders wegwijs maken, bijv. een beurs rond hobby's en vrije tijd
- taalbad: in samenwerking met een leraar Frans en een Waalse school organiseert een ouderraad een uitwisselingsproject om de leerlingen tijdens de schoolvakanties Frans te leren
- verkeersveilige dag op school voor de leerlingen en een infoavond voor hun ouders
- op welbepaalde momenten de klasdeuren openzetten voor ouders zodat ze (een deel van) een les kunnen meemaken en zien hoe het er in de klas aan toe gaat
- cursus 'taal en ouderbetrokkenheid': ouders werken aan hun taalvaardigheid en vergroten hun betrokkenheid bij het leren en de school van hun kind

Goed praktijkvoorbeeld: beroepenbeurs

Alle secundaire scholen en de stad Poperinge organiseren samen een beroepenbeurs voor leerlingen 3e graad SO. Doel van deze beurs is leerlingen goed voorbereiden op hun studie- en beroepskeuze. De ouderraad zoekt ouders, oud-leerlingen... die willen getuigen over hun studierichting en beroep. Leerlingen geven vooraf 3 studierichtingen of beroepen op waar ze interesse in hebben. De ouderraad stemt dit af en zorgt dat ze voor elke 'gevraagd beroep/richting' minimum 1 getuige voorzien. Deze beurs is uniek en heel waardevol, maar wel een groot werk qua voorbereiding.

Goed praktijkvoorbeeld: vrijetijdsbeurs

Voor (ouders van) jongeren met een beperking organiseert de ouderraad van BUSO Sint-Elisabeth in Peer in samenwerking met de school om de drie jaar een vrijetijdsbeurs. Al te vaak kunnen ze niet meedoen in de gewone clubs of zijn bestaande aangepaste initiatieven te weinig bekend.

Goed praktijkvoorbeeld: koken op kot

Met de cursus 'Koken op Kot' leren ouders van de Poperingse leerlingen van de derde graad van het OLV-Instituut hun leerlingen enkele basisgerechten bereiden om hen voor te bereiden op het kotleven. Hiervoor mogen ze de schoolkeukens gebruiken, tijdens de kooklessen of na de lesuren.

4.4. Adviseren en participeren

Gezellig samenzijn, de school en elkaar leren kennen en zorgen dat iedereen goed geïnformeerd is, zijn heel belangrijke aspecten van een ouderwerking. Samen school maken houdt echter nog veel meer in. Een voorwaarde om tot een gedragen schoolbeleid te komen is dat ouders er mee over nadenken en participeren. Deze taak heeft de overheid vastgelegd voor de ouderraad in het participatiedecreet. Het decreet bepaalt ook dat er gestreefd moet worden naar een representatieve samenstelling zodat de stem van alle ouders gehoord wordt.

Het participatiedecreet somt de thema's op waarover de ouderraad een advies kan uitbrengen:

1. **De bepaling van het profiel van de directeur:** wat verwachten de ouders dat een directeur moet kunnen, kennen en zijn?
2. **Het studieaanbod:** welke studierichtingen biedt de school aan? Vinden zowel jongens als meisjes er hun gading? Hoe staan ouders tegenover de oprichting van een afdeling of opheffing van een vestigingsplaats?
3. **De samenwerking met andere schoolbesturen en externe instanties:** bijv. samenwerking rond verkeersveiligheid, milieu...
4. **Het busvervoer** van leerlingen als dat door de school wordt georganiseerd.
5. **Het nascholingsbeleid:** waarover volgen de leraren nascholing? Welke prioriteiten stellen ouders voor?
6. **Het beleid met betrekking tot experimenten en projecten:** bijv. zaken uit een geplande onderwijshervorming al eerder toepassen, een project rond kinderrechten...
7. **Het opstellen of wijzigen van het schoolreglement, het schoolwerkplan in het basisonderwijs en het beleidsplan/-contract dat de samenwerking regelt tussen de school en het CLB:** onder het schoolreglement en het schoolwerkplan vallen heel veel onderwerpen! In het schoolreglement staan bijv. de lijst van bijdragen (schoolkosten), afspraken over huiswerk, extra-murosactiviteiten, vakantie- en verlofregeling, stages, de leefregels op school...
8. **Infrastructuurwerken** waarvan de kosten op 75 000 euro of meer worden geraamd.
9. **De vaststelling van de criteria voor de aanwending van lestijden, uren, urenleraar en punten:** wanneer vallen de pauzes, meer of minder leerlingen per klas, uren besteed aan zorg...
10. **Het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid voor leerlingen:** bijv. drankautomaten, schoolmaaltijden, anti-pestacties, verkeersacties...
11. **Het beleid met betrekking tot interne kwaliteitszorg,** inclusief de bespreking van de resultaten van de doorlichting.
12. **Het gelijke-onderwijskansenbeleid** in het secundair onderwijs.

Deze opsomming is niet limitatief want de ouders in de schoolraad moeten hun achterban raadplegen als er beslissingen voorliggen die de schoolorganisatie en de eigenheid van de school fundamenteel veranderen.

In de schoolraad overleggen de verschillende geledingen (personeel, ouders, leerlingen en lokale gemeenschap) met het schoolbestuur. De standpunten van de ouders worden in de ouderraad voorbereid. In principe kan dit ook in een ouderwerking gebeuren die niet het officiële statuut van ouderraad heeft, maar dan is er geen wettelijke basis.

Het is duidelijk dat een goede wisselwerking tussen ouder- en schoolraad onontbeerlijk is. Plaats de actuele thema's van het schoolbeleid dus vooraf op de agenda van de ouderwerking. Doe dit in samenspraak met de directie zodat de ouders voldoende informatie kunnen krijgen.

Om de thema's goed voor te bereiden, kunnen werkgroepen in het leven geroepen worden. Deze kunnen tijdelijk of permanent zijn, gemengd zijn of enkel bestaan uit ouders, een open karakter hebben of enkel voor leden uit de ouderraad...

Informatie over de onderwijsregelgeving vinden ouders op www.vcov.be of op de website van het departement onderwijs www.onderwijs.vlaanderen.be.

Goed praktijkvoorbeeld: een toegankelijke ouderraad

Op de ouderraad van Heilig Hart Heverlee en Kessel-Lo zijn alle ouders welkom. Naast de vaste kern kunnen ouders éénmalig naar de vergadering komen, met een vraag, bekommernis of voorstel. Twee weken voor elke vergadering wordt er een oproep rondgestuurd naar alle belangstellende ouders om agendapunten te bezorgen. Op basis daarvan wordt de agenda samengesteld. De voorzitter vraagt dat die ouder zijn vraag of probleem toelicht op de vergadering waar de directeur ook aanwezig is.

De vraag wordt besproken en de ouderraad gaat samen met de school op zoek naar mogelijke oplossingen. De vraagsteller krijgt per mail een antwoord en alle ouders kunnen het verslag van de vergadering lezen op smartschool.

De meeste vragen komen van de vaste leden, maar daarnaast zijn er per vergadering gemiddeld twee vragen van andere ouders.

Goed praktijkvoorbeeld: actief meewerken aan het pestbeleid

Via klankbordgroepen van leerlingen en een overkoepelende klankbordgroep van leerlingen en ouders samen, zochten alle relevante actoren van het College O.-L.-V.-ten-Doorn Eeklo naar een pestbeleid om de relatief hoge pestcijfers aan te pakken. Naast leerlingen en ouders, werkten hier dus ook directie, (zorg)leraren en CLB-medewerkers aan mee. Het geheel werd samengevat in een schema en een folder. Er werd ook een pestformulier opgemaakt.

Goed praktijkvoorbeeld: actief meewerken aan het schoolkostenbeleid

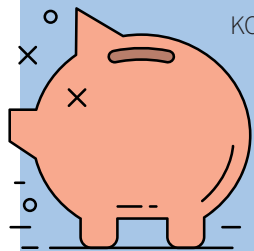
Het VTI Diksmuide heeft een werkgroep, OKIDO (Onderwijskosten in de outlook), die werkt rond kostenbeheersing. In een nijverheidstechnische school kunnen de schoolkosten wel eens hoog oplopen. Leraren, leerlingen, ouders en directie(s) denken na over hoe men dezelfde onderwijskwaliteit kan bieden voor minder geld. Samen zoekt men creatieve en betaalbare oplossingen om het behalen van een diploma of getuigschrift voor iedereen betaalbaar te maken.

Goed praktijkvoorbeeld: actief meewerken aan het sanctioneringsbeleid

Directie, ouderraad, lerarenraad en leerlingenraad bekeken samen welk sanctioneringsbeleid bij de visie van de school past. Spieken, pesten, te laat komen, spijbelen, geweld, grensoverschrijdend gedrag... passeerden de revue en werden samen besproken en beoordeeld naar preventie, aanpak en opvolging. Niet eenvoudig want het viel op hoe de ene persoon zwaarder tilt aan bepaalde feiten in vergelijking met een andere. Maar, het resultaat mag er zijn: het sanctioneringsbeleid kwam in onderling overleg tot stand en lokt geen onnodige discussies meer uit rond gegrondheid, haalbaarheid en verantwoordelijkheid.

Goed praktijkvoorbeeld: actief meewerken aan het schoolkostenbeleid

Het Koninklijk Orthopedagogisch Centrum Antwerpen (KOCA) is een groep van scholen en voorzieningen voor kinderen, jongeren en volwassenen met een handicap. Meer dan 1/4^e van de populatie groeit op in armoede, het centrum investeert sterk in een beleid waarin armoede geen drempel tot onderwijs en zorg dient te vormen.

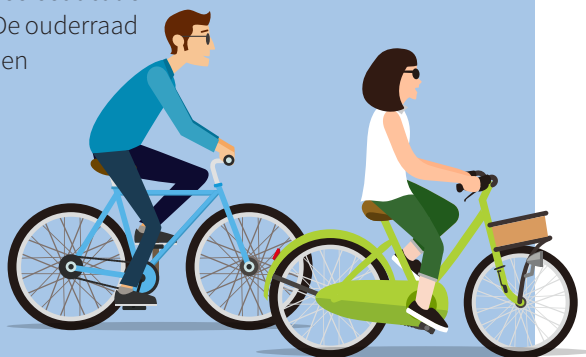

KOCA heeft een stuurgroep 'Armoede en diversiteit', maar ook een oudergroep waarin ouders met een gelijkaardige achtergrond elkaar kunnen ontmoeten. Om hun doelen nog beter waar te kunnen maken, namen ze een armoedeconsulent in dienst, die een belangrijke brugfunctie kan vervullen.

Zo kwamen er allerlei initiatieven tot stand: een weggeefwinkeltje, een Sinterklaasattentie voor elk kind, een betaalbare vakantie-week, enz. Een Sociaal Fonds werd opgericht om moeilijke dossiers op te volgen, maar ook om op verschillende manieren financiële steun te voorzien (schoolmateriaal, werkkledij, bos- en zeeklassen, Buzzy Pass, vervoerskosten, hoorapparaten...). Voor extra middelen kan gerekend worden op externe partners en interne acties.

Goed praktijkvoorbeeld van een sensibiliseringsactie

In Brugge organiseren de ouderraad en het schoolteam van het Sint-Franciscus-Xaverius Instituut elke eerste schooldag een fietspool. Leerlingen kunnen zich inschrijven om samen van en naar school te fietsen om kennis te maken met een fietsveilig traject. De eerstejaars krijgen bijkomend verkeerseducatie van de preventiedienst van de politie. De ouderraad voorziet fluorescerende rugzakhoezen en spaakreflectoren en koppelt er een wedstrijd aan. De ouderraad wil via gerichte acties de leerlingen en hun ouders duidelijk maken dat van en naar school fietsen beter is voor het milieu en de verkeersveiligheid in de schoolomgeving.

Goed praktijkvoorbeeld over de stem van alle ouders

In het Sint-Pieterscollege Leuven worden op de schoolraad thema's van het lokale schoolbeleid besproken. Rond thema's waar de leden moeilijk eensgezind over raken, wordt een bevraging georganiseerd voor ouders, leerlingen en leraren. De ouderwerking helpt met het opstellen van de vragen in een elektronische enquête. De directeur roept mondeling op om deel te nemen. De resultaten worden besproken op de schoolraad en ook de rest krijgt feedback. Zo is er al een bevraging geweest rond GSM-gebruik op school en over respectvol voorkomen van leerlingen.

Goed praktijkvoorbeeld over advies geven

Bij een fusie van 2 scholen bleek het schooluniform een groot struikelblok: in de ene school was er een schooluniform, in de andere niet. In de ouderraad werden de voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen. De schoolraad overlegde met het schoolbestuur en kwam tot een compromis.

Hoe de stem van alle ouders vertegenwoordigen?

- Informele ouderactiviteiten kan je benutten om de thema's die op de ouderraad/schoolraad aan bod komen, te bespreken:
 - het verslag van de ouderraad bespreken op het koffiemoment. Laat ouders meedenken en ideeën geven rond knelpunten.
 - een oudercafé waar ouders hun bekommernissen en verwachtingen kunnen geven. Bijv. een oudercafé over gelijke kansen waar leerlingen, leraren en ouders samen de prioriteiten van het gelijkekansenbeleid op school bespreken.
 - een gezellige praathoek tijdens het oudercontact. Bied ouders die wachten een (gratis) drankje aan en maak tijd om in gesprek te gaan en hen te beluisteren. Stel ook de ouderwerking voor en pols of ze zin hebben om toe te treden of te helpen.
 - traktatie van de ouderraad voor alle ouders en leerlingen tijdens de rapportavond bij een glaasje en een leuke babbel.
- Bevragingen of enquêtes om knelpunten te weten te komen of samen te zoeken naar oplossingen en ideeën. Maak ze toegankelijk en laagdrempelig:
 - maak een eenvoudige, kortere versie van de enquête.
 - splits de bevraging op, zodat ze korter en concreter wordt.
 - bevraag de ouders rond één thema van het schoolleven.
 - geef de ouders de kans om de bevraging samen met een leraar of vrijwilliger in te vullen.
 - plan een mini-enquête op een moment dat er veel ouders op school zijn. Zo kan je er een woordje uitleg bij geven en ouders helpen om de enquête in te vullen.
 - organiseer een focusgroep met doelgroepouders. Zoek hiervoor de hulp van buurtwerkingen, brugfiguren, welzijnsorganisaties...
- Originele acties om ouders te bevragen, bijv.
 - stemmen met snoep: laat de ouders kiezen uit 2 voorstellen door een snoep-papiertje in de doos van hun keuze te deponeren.
 - 3 bokaal voor 3 opbrengstdoelen, geef alle ouders een 20-tal knikkers die ze over de 3 bokaal mogen verdelen.
 - brainstorm aan de hand van posters: schrijf de verschillende ideeën op posters. Alle deelnemers mogen post-its kleven bij de ideeën die ze waardevol vinden.
- Dialoogtafels om een interculturele groep ouders te beluisteren volgens een aantal gespreksregels
- Enquête om de ouders en het schoolteam te bevragen over de ouderwerking

5. LEDEN WERVEN VOOR DE OUDERWERKING

Hoe motiveer je ouders om aan te sluiten bij de ouderwerking? In het secundair onderwijs is dit geen eenvoudige klus: de kinderen worden groter en vinden het niet zo cool dat hun ouders in de ouderwerking zitten. Bovendien komen de ouders niet meer aan de schoolpoort en missen ze het informeel contact om elkaar warm te maken.

Hoe kan je de ledenwerving aanpakken?

- Laat je zien! Maak je regelmatig kenbaar, niet enkel bij het begin van het schooljaar.
- Maak gebruik van de momenten dat er veel ouders op school zijn om de ouderwerking bekend te maken: opendeurdag, infoavond, oudercontact, eetfestijn...
- Plaats een infostand van de ouderwerking op een opvallende plaats. Met een bonnetje voor een gratis consumptie in de 'ouderbar' heeft je stand zeker aantrek.
- Zorg voor een actuele voorstellingsfolder of flyer van de ouderwerking. Gebruik je al jaren dezelfde folder? Dan kan een make-over zeker een nieuwe impuls geven. Geef de folder niet tijdens de eerste schoolweek met de leerlingen mee want dan gaat hij verloren tussen de vele paperassen.
- Stel de ouderwerking op een visuele manier voor: via een PowerPointpresentatie of foto's van de activiteiten.
- Spreek met enkele leden van de ouderraad af om ouders gericht aan te spreken. Maak hiervoor gebruik van een omweg: vraag niet rechtstreeks of ze naar de volgende vergadering van de ouderwerking komen, maar vraag welke schoolthema's hen interesseren, wat hen wakker houdt...
- Gebruik de digitale kanalen om de ouderwerking bekend te maken en een oproep naar nieuwe leden te doen: schoolwebsite, smartschool, facebook...
- Tijdens het klassikaal oudercontact, bij de start van het schooljaar, kunnen de leden de ouderwerking voorstellen in elke klas van het eerste jaar. Dit is tijdsintensief maar het loont de moeite.
- Betrek het schoolteam. De klasleraar is bijv. goed geplaatst om bij het oudercontact een flyertje mee te geven over de ouderwerking. Ook bij de inschrijving van een leerling kan al gepolst worden naar de interesse om mee na te denken over het schoolbeleid, mee activiteiten te organiseren...
- Heeft je secundaire school ook een lagere school? Ga op het einde van het schooljaar dan eens langs bij de ouderwerking van de lagere school.

- Voor elk wat wils! Zorg voor een gevarieerde ouderwerking waar zowel de doeners als de denkers aan hun trekken komen.
- Via het installeren van werkgroepen kan je de ouders aanspreken op hun interesses. Voorbeelden van ouderwerkgroepen of gemengde werkgroepen (waar ook leraren aan deelnemen): verkeersveiligheid, welbevinden, schoolkosten, schooltoneel, diversiteit, duurzaamheid...
- Stel in het begin van het schooljaar de ouderwerking voor via een leuke speech of toneelstukje zodat ouders het gevoel krijgen dat het fijn is om bij de ouderraad te komen. Bijv. op de eerste infoavond begin schooljaar kan je de ouderwerking voorstellen door middel van een mini-quiz. De 'prijs' kleef je onder de stoel van de aanwezigen en is een leuke uitnodigingskaart voor de eerste vergadering van de ouderraad.
- Neem de ledenwerving onder de loep via de knelpuntentest op www.vcov.be. Het is een evaluatie instrument m.b.t. het aantrekken, werven en motiveren van leden.

Goed praktijkvoorbeeld: ledenwerving

Wie springt mee op onze bus?

De ouderwerking van de VIBO-scholen in Turnhout (BuO) vond drie nieuwe leden op korte termijn!

Dit realiseerden ze door vijf acties:

- wervingsaffiche: GEZOCHT!
- T-shirts voor leden van de ouderraad
- opvallende infostand op elke ouderactiviteit
- powerpointpresentatie met foto's van leden en activiteiten
- voorstellingsfolder met contactgegevens en invulstrook

Goed praktijkvoorbeeld: jaarwerking

In Aarschot bedacht de ouderraad van het Sint-Jozefscollege een interessante manier om de ouderwerking nieuw leven in te blazen en extra enthousiaste leden aan te trekken. Aan de hand van een 'jaarwerking', waarbij per schooljaar één of meer activiteiten voor leerlingen van een bepaald studiejaar georganiseerd wordt (bijv. afscheidsfeestje voor 2e-jaars van de middenschool), zoeken ze heel gericht helpende handen onder hun ouders. Dit resulteert niet alleen in helpende handen, maar ook in geïnteresseerde ouders voor de ouderraad.

Vaak is het aantal leden in de ouderwerking een valkuil. Meer ouders in de ouderwerking krijgen is een moeilijke opdracht. Elke ouder wil op zijn/haar eigen manier betrokken zijn. Wil je er werk van maken? Denk eens na over mogelijke drempels: cultuur, taal, tijd... en pak deze gericht aan. Zo kan je bijv. de ingesteldheid van een 'middenklasse ouderraad' bijsturen of 'fluisterouders' voorzien. We raden aan ouders aan te spreken op hun interesses en talenten en hun specifiek vragen om een taak te verzorgen op evenementen, eerder dan hun rechtstreeks te vragen naar de vergaderingen van de ouderraad te komen. Zo leren ze stilaan de ouderwerking kennen en vinden ze de weg naar de ouderraad indien ze er in geïnteresseerd zijn.

Goed praktijkvoorbeeld: een representatieve ouderraad

De VBS Jette slaagde erin om van een blanke middenklasse ouderwerking een representatieve ouderwerking te maken. Zij startten met een gemengde werkgroep van leerkrachten en ouders van verschillende origine die nog niet in de ouderwerking zaten. Het eerste werk was bekijken waar de drempels zitten. Daarna stelde de werkgroep een visietekst op met aanbevelingen naar de ouderwerking om de moeilijk bereikbare ouders te betrekken. Het vraagt energie en tijd, maar zij zijn op relatief korte tijd (2 jaar) naar een representatieve ouderwerking geëvolueerd. Dit is een praktijkvoorbeeld uit het basisonderwijs, maar de werkwijze kan zeker ook in het secundair toegepast worden.

Hoe zorgen voor een aangename vergadercultuur?

- Een gezellige sfeer zorgt ervoor dat ouders blijven komen naar de vergaderingen: zorg voor een gezellig vergaderlokaal, voorzie een drankje en hapje... De eerste en laatste vergadering van het schooljaar mag het misschien iets meer zijn?
- Het is leuk om na de vergadering iets te gaan drinken, maar dit kan ook een drempel zijn! Het nuttigen van alcohol, de kostprijs, het late uur...
- Besteed aandacht aan een warm onthaal, in het bijzonder van nieuwe leden.
- Maak een duidelijke vergaderagenda en bewaak de tijd. Schakel hiervoor desnoods een 'timewatcher' in.
- Deel de datum tijdig mee, minstens 10 dagen op voorhand. Indien mogelijk, kan je ook alle data plannen bij het begin van het schooljaar. Probeer niet steeds op dezelfde dag af te spreken.
- Zorg dat alle leden vooraf agendapunten kunnen aanreiken.
- Bij moeilijke of delicate onderwerpen durven ouders meer vrijuit spreken als er niemand van de school zelf aanwezig is. Hou hier waar mogelijk rekening mee.
- Maak de vergadering boeiend met originele werkvormen of leuke kennismakingsactiviteiten.
- Laat ouders merken dat ieders stem belangrijk is, bijv. door de vergadering op te delen in kleine discussiegroepen.
- Plan jaarlijks een open vergadering zodat geïnteresseerde ouders eens kunnen kijken of het hen aanspreekt.
- Nodig ook eens ouders uit die geen lid zijn van de ouderraad, maar wel een specifieke zorg geuit hebben of een bepaalde deskundigheid hebben.
- Voor elk wat wils! Waak erover dat zowel de doeners als de denkers aan hun trekken komen. Dit kan je bekomen door werkgroepen te installeren waar elke ouder kan meewerken al naargelang zijn of haar interesse.
- Besteed zorg aan het verslag: vermeld geen namen of gevoelige informatie.
- Wees geen klachtenbank: begin steeds met een rondvraag naar positieve dingen uit de voorbije periode of eindig elke vergadering met een vrolijke noot.

SAMEN SCHOOL MAKEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Hoe krijg je ouders van leerlingen in het secundair onderwijs op school? Hoe maak je de secundaire school en haar ouderwerking toegankelijk voor alle ouders? Hoe kan je er inhoudelijk werken? Hoe kan de ouderwerking in het SO de stem van alle ouders vertegenwoordigen?... Veel secundaire scholen en hun ouderwerking worstelen met deze vragen. In deze brochure gaat de VCOV op zoek naar antwoorden.

